

העלון השבועי שלך

האורח שלום

❖ יוצא לאור ע"י בית המדרש אור שלום ❖ קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100 ❖ העורך - בן ישי עזיהו ❖

[/http://www.ohrshalom.net](http://www.ohrshalom.net)

info@ohrshalom.net

משנכנס אדר מרבים בשמחה

"רזא דשבת איהי שבת"

אמר האדמו"ר רח"י שמילת אד"ר ר"ת רזא דשבת איהי – שבת [כמובא בזה"ק חלק ב' קל"ד,ב] ורמז לכך אנו מוצאים במגילת אסתר [א,י] "ביום השביעי כטוב לב המלך ביין".

ודרשו חז"ל [מגילה י"ב,ב] "ביום השביעי אמר רבא יום השביעי שבת היה שישראל אוכלין ושתיין מתחילין בדברי תורה ובדברי תשבחות, אבל עובדי כוכבים שאוכלין ושתיין אין מתחילין אלא בדברי תפלות.."

הנה מצינו בדברי הרה"ק מדינוב על דברי פרקי דרבי אליעזר "אמרו ישראל כתוב אחד אומר זכור את יום השבת לקדשו, וכתוב אחד אומר זכור את אשר עשה לך עמלק", דורש כמין חומר דעמלק דעת דסטרא אחרא, ושבת דעת דקדושה, ועל ידי קדושת השבת מכניעים את עמלק וזרעו, וגם ושתי נהרגה על ידי קדושת השבת, שהציע המן להרגה "ביום השביעי" היא שבת, והמן גם הוא נהרג מקדושת השבת שעל ידי הצעתו נהרגה ושתי ותמלך אסתר במקומה. [עד כאן מדברי הרב מדינוב]

וידוע שהשבת היא חותם אמת, ראש תוך וסוף, שהבריא נכללה בה, וממנה היא יונקת את חיותה, ומילת אמ"ת תרמוז לג' לשונות שנאמרו במחיית עמלק – אמחה מחה תמחה, ר"ת אמ"ת.

ובהיות השבת אמ"ת כנאמר "אם תשיב משבת" [ר"ת אמת] וכמובא בספה"ק שהיא מקור האמת, מובנים לנו דברי רז"ל [ירושלמי דמאי פ"ד ה"א] "ואפילו עם הארץ אימת שבת עליו ואינו משקר" מפני שהשבת מקור האמת – מידת יעקב "נחלה בלי מיצרים".

וזה דעת דקדושה – לכן על ידי שבת מכניעים את עמלק דעת דס"א, "וביום השביעי" שבמגילה שבת הייתה ונהרגה ושתי שעשתה מלאכה בבנות ישראל דווקא בשבת, ובה אסתר במקומה והרגה את המן זרע עמלק.

וכתב עוד הרה"ק מדינוב שהמלאך של חודש אדר ברכיא"ל שמו, ולבאר דבריו אמר האדמו"ר זיע"א, כי נס פורים שנעשה בחודש אד"ר הוא גם בזכות שבת, שזכו לנס מחיית המן וזרעו עמלק, ורמז לכך אנו מוצאים בשבת כשאנו אומרים שם אל", "אל אשר שבת" "אל אדון על כל המעשים", כמבואר בדברי האר"י [פע"ח סוף שער י"ח] שלשבת יש ל"א שעות שרומזים לשם "אל".

לכן מזכירים דווקא שם זה וכדברי זקנו המהרי"א זיע"א הרמז בפסוק "זכור את יום השבת לקדשו" ר"ת זה אלי.

והנה מצינו בדברי הזוה"ק [ח"ב פ"ח, ב] "כל ברכאין דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליא" ר"ת כ"בוד ש"בת, לכן מלאך זה אברכיא"ל רומז על שבת שבזכותה זכו לנס פורים.

וכתב בשער הכוונות [פורים] שמרדכי היה בחינת משה רבינו בסוד דעת כמו שבת, ולכן אסתר התפללה ואמרה "אלי אלי למה עזבתני" כי היו בסעודת אותו רשע והתחללה קדושת השבת וסלקא לה ברכת השבת מקור האמת, ונתחזק דעת עמלק וגברה ידו בעולם.

וכשבא דבר מרדכי אל אסתר המלכה לבקש על עמה אמרה לו "כל עבדי המלך ועם מדינות המלך ידעים, אשר כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא אחת דתו להמית" כי עיקר אחיזת קליפת עמלק היא בדעת, ואם התחללה השבת הרי אין רשות להיכנס אל החצר הפנימית הרומזת לשבת קודש, שבחצר הפנימית אין מקום לטומאה כלל, והרמז לכך "כי בו שבת מכל מלאכתו" שנעשה בשבת שלמות והכל נכלל בה ובקדושתה.

ועל כן, בחללם את השבת בסעודת אותו רשע אי אפשר לבוא אל המלך אלא אם כן יתוקן הפגם "אחת דתו להמית" את דעת דסטרא אחרא דעת עמלק, שאם לא כן לא יכנוס.

ודבר מרדכי אל אסתר היה על ערך שאמנם ישנה ירידה ונפילה ואע"פ כן "ומי יודע אם לעת כזאת, הגעת למלכות" היינו שנפתח לישראל פתח של תשובה ממידת הבינה "מי" שהוא "יודע" שתיקון הדעת בסוד מוחין פנימיים של הבינה "אם לבינה תקרא" התערותא דלעילא ומשום כך "הגעת למלכות" היא בחינת שבת, כנאמר "בואי כלה, שבת מלכתא" היא ספירת המלכות.

והנה ידוע הוא כמבואר בספר "גלגולי נשמות" [לרבי מנחם עזריה מפאנו] שאסתר גלגול חוה הייתה, הרי בגן העדן היא זו שפעלה ונעשתה שבת ראשונה חוצה לגן, ועל כן מצוי בה בכוח תיקונה של שבת ראשונה שבבריא, ועליה "ללבוש מלכות" בגדי שבת קודש לעורר את דעת דקדושה בחינת שבת שתתוקן ותהיה מוחין קדושים פנימיים אל הדעת דקדושה ויגבר יד ישראל.

ורמז לכך מצינו בדברי אסתר "לך כנוס את-כל-היהודים הנמצאים בשושן" הרומז לבחינת שב"ת, וכדברי הזוה"ק [תהילים ס] "למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד וכי שושן עדות מאי שהדותא שהיד אלא שושן דא איהי שהדותא למעשה בראשית ואיהי שהדותא לכ"י" והשבת היא אות וזכר למעשה בראשית כנאמר "כי ששת ימים עשה הוי"ה את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש".

על כן, נס פורים החל בשבת ומקדושתה נושעו ישראל מאז ומימים ימימה ויותר עשתה השבת עבור ישראל מאשר ישראל בעדה. ורמז מצינו במגילת אסתר "להשמיד ולהרג ולאבד את כל חיל עם" עולה במכוון "וביום השביעי שבת להוי"ה אלהיך".

והוא שאנו אומרים ונהפוך הוא – היינו שנתהפכה דעת דס"א והתגברה דעת דקדושה, וזה "אשר ישלטו היהודים המה בשנאיהם" במספר מכוון "יהי שם הוי"ה מברך מעתה, ועד עולם" ויהי רצון שכשם שנגאלנו בימי מרדכי ואסתר כך יגאלנו הקב"ה בגאולה המקווה בבנין בית מקדשנו והתגלות משיח צדקנו בזכות שבת קודש קדשים, ואז משיר בקול רנן וזמרה "ונהפוך הוא" בהגלות האלף השביעי בו משיח בא בכוח שבת קודש במהרה בימינו אמן ואמן.

מאורות ההלכה – מהלכות החג

יום חמישי י"ג אדר

1. ביום זה מתענים תענית אסתר כבכל שנה.
2. מעות זכר למחצית השקל נותנים השנה גם בירושלים ביום התענית לפני מנחה.

יום שישי י"ד אדר

1. לובשים בגדי שבת ביום י"ג לפנות ערב, וכן למחרת לכבוד קריאת המגילה.
2. אין אומרים בו על הנסים לא בתפילה ולא בברכת המזון, ואם אמר אין מחזירין אותו.
3. יש להקפיד השנה לכתחילה לקרוא את המגילה בצבור (כיון שהקריאה לא בזמנה, ובדיעבד יש מתירים לברך על המגילה ביחיד). לכן לכתחילה תבואנה גם הנשים לביה"כ לשמוע מקרא מגילה בצבור, ולא כבכל שנה שהרבה שומעות בבתיהן. מנין נשים נחשב כצבור לענין קריאת המגילה.
4. בלילה לאחר קריאת המגילה והברכה אומרים "אשר הניא" ו"שושנת יעקב", וגם "ואתה קדוש" כמידי שנה בשנה.
5. פוקדים איש את רעהו בברכת פורים שמח. (הגרי"ח זוננפלד זצ"ל).
6. בשחרית אין אומרים תחנון, ואין קוראין בתורה.
7. קוראין את המגילה בברכותיה בצבור לפני אשרי, ואומרים "שושנת יעקב". ויש לכוון ב"שהחינו" גם על מתנות לאביונים שיקיימו היום, ועל הסעודה ומשלוח מנות שיקיימו ביום ראשון.
8. אחר התפילה נותנים "מתנות לאביונים" לכל הפושט יד כמו בפורים שבכל שנה.
9. מעיקר הדין אין נוהגים ביום זה משלוח מנות וסעודת פורים. אולם מרבית קצת בסעודה כמו בכל שנה בי"ד בירושלים, (ונוסף על זה, יש מחמירים לקיים בו סעודת פורים, ומשלוח מנות, לדעת הי"א במאירי).
9. נהגו שלא לעשות בפורים מלאכה. ולכאורה השנה שיום שישי י"ד (בו) הוא לא בזמנו מותר במלאכה, והרב שריה דבליצקי שליט"א מביא שהמנהג בירושלים שלא לעשות מלאכה ביום זה.

יום שבת ט"ו אדר

1. אומרים כל סדר קבלת שבת כמו בכל שבת.
2. אומרים "על הנסים" בתפילות ובברכת המזון.
3. אין קוראין את המגילה היום גזירה שמא יעבירנה ד' אמות ברה"ר.
4. המאירי חידש שמי שאין לו מגילה קורא את ההלל, שקריאת המגילה באה במקום הלל (סוף פ"א דמגילה). ולפי דבריו נראה שבשבת שאין קוראין את המגילה יאמרו הלל במקום מקרא מגילה. ולמעשה לא נוהגים כן, ע"פ חתם סופר או"ח סי' קצ"ב.
5. לגבי קטן שהגדיל בט"ו- אדר שחל בשבת, דעת הגרי"ח זוננפלד זצ"ל שיש לחייבו לקרוא בשבת לקרוא מגילה, דמילתא דלא שכיחא לא גזרו רבנן. ודעת הגרי"מ טוקצ'נסקי זצ"ל, אין בשום מקרה לקרוא מגילה, שחכמים הפקיעו חיוב קריאת המגילה לגמרי ביום השבת.
6. רוב הפוסקים מתירים לקרוא במגילה כשרה לשם למוד, כיון שמותר לטלטל את המגילה, והפר"ח אוסר.
7. בשבת בבקר מוציאים שני ספרי תורה באחד קוראין בפרשת השבוע צו, ובשני קורא "ויבא עמלק" ומפטירין "כה אמר ה' צבאות".
8. סעודות שבת ראוי להוסיף תבשיל מיוחד לכבוד פורים, (אע"פ שלרוב הפוסקים נוהג דין סעודת פורים רק למחרת ביום ראשון), כדי לצאת ידי חובת הרא"ה שסובר שהסעודה נוהגת בשבת, וכן פסק המהר"ב"ח. ועוד משום שמחת פורים שזמנו בשבת.

יום ראשון ט"ז אדר

1. אין אומרים "על הנסים" בתפילות ובברכת המזון.
2. בתפילות היום אין אומרים תחנון ולמנצח.
3. לובשים בגדי שבת כל יום ראשון ופוקדים איש את רעהו בשמחה ובלשון פורים שמח משום סעודת פורים (הגרי"ח זוננפלד זצ"ל).
4. היום חייבים במצות משלוח מנות (אין שולחים מנות לאבל, במיוחד בשנה זו די"א שכל דיני אבלות נוהגים בו).
5. יום זה הוא יום משתה ושמחה ומקיימים בו סעודת פורים, ולבסומי בפוריא. ואסור בהספד ותענית.
- בברכת המזון - אין אומרים "על הנסים". וראוי לומר בסעודה שירים ותשבחות, על פי השאלות ס"ז "שמחויבים בית ישראל ליכל ולמשתה בפוריא ואודיי ושבוחי קמי שמיא על כל ניסא דעבד לך" משמע שההודאה על הנס היא חלק מהסעודה, ובמיוחד כאן שאין אומרים "על הנסים".
6. יום זה מותר בעשית מלאכה ויש שאמרו שטוב שלא לעשות מלאכה מחצות היום והלאה שהוא זמן הסעודה.
7. למנהגו שאין אבלות (שבעה) בפורים, נסתפקו הפוסקים האחרונים אם ביום ט"ז נוהגת אבלות, (תלוי בחקירה: אם יום ט"ז תשלומים של ט"ו לכל דבר, או שרק את מצות הסעודה מקיימים בו).

הערה כללית: לענין הנוסעים ממקום למקום, מירושלים דמוקפין לעיריות פוזים ולהפך, בשנה זו שפורים של ירושלים חל בשבת, כדי לקבל דיני בן ירושלים, הקובע הוא גם השנה, אם הוא רוצה להיות בשבת בירושלים, למרות שהלכות היום מתפצלות לשלושה ימים, ונקרא פורים המשולש.

החידה לחג

1. מה משותף ל 4 מצוות הפורים ?
2. מדוע לא אומרים הלל בפורים ? ציין 3 סיבות (עיין מגילה י"ד ע"א)
3. מה שם האב של: א. מרדכי ב. אסתר ג. המן ?
4. על שני מלכים בתנ"ך נאמר "ויפקד פקידים". מי הם ?
5. בי החזיק המלך בידו. קפד ראשי וזנבי ותקבל תואר למנהיג רוחני. מי אני ?
6. מי אני ?
 - א. הוא- עני ואביון היא- אשת המן הרשע
 - ב. הוא- מארבעת המינים, היא- אסתר
 - ג. הוא- בו קוצרים היא- בה קוראים בפורים ?
7. איזה כלל נלמד מהפסוק: "ותאמר אסתר בשם מרדכי " ?
8. "ותמאן המלכה ושתי". מה היה עונשה לפי מגילה דף י"ב ?
9. מה משותף להמן ולכביסה ?
10. מה מקור השם אסתר ? (עיין מגילה י"ג)
11. מי אני ?
 - א. הגי
 - ב. חרבונא
 - ג. ממוכן
 - ד. זרש.
12. על מי מסופר במגילת אסתר שנתלו על עץ ? (חוץ מהמן ובניו).
13. "ונהפוך הוא"- אלו מילים במגילת אסתר ניתן לקרוא מהתחלה לסוף ומהסוף להתחלה בלי שתשתנה המילה ?
14. איזה כלל נלמד מהפסוק: "ותאמר אסתר בשם מרדכי " ?
15. אני מבני המן ופירוש שמי עני ואביון. מי אני ?
16. במגילת אסתר כתובה המילה הארוכה ביותר בתנ"ך. מה היא המילה ?

